

Nuri Bilge Ceylan'ın yeni filmi "Bir Zamanlar Anadolu'da", Cannes Film Festivali'nde Jüri Büyük Ödülü'nü aldı. Ödülden yola çıktık, hem Cannes hem de "Bir Zamanlar Anadolu'da"dan notlarımızı bir araya getirdik.

Bir zamanlar Cannes'da

Ünlü görme baskısı altında yanınızdan Angelina Jolie'nin geçtiğine dair hayatter görmeye başlayabilirsiniz.

Cannes notları

İlk günü yağmurlu geçen, sonrasında güneşle ilişkisini hiç kesmeyen Cannes Film Festivali'nin tek tartışmalı konusu Lars Von Trier'nin kendisinin bile tam olarak anlayamadığı çıkışı değildi elbette. Her yıl fiyatların biraz daha fazla el yakması, özellikle festivalle sınırlı harcırahlarla gelen basın mensuplarını bir hayli üzüyor. Normal zamanlarda geceliği 40 avro olan otellerin festival zamanı 160 avroya çıkmasına bünyeler alıştı da, eklemek arası kaşarın eline su dökemeyecek sandviçlere 8-10 avro vermek ağır geliyor. Geçen yıl 26 avro olan resmi logolu tişörtler bu yıl 35 avroya fırlamış. Gala gecelerinde smokinli erkeklerin ve erotik kıyafetler defilesinde podyuma fırlayacak gibi giyinmiş kadınların fotoğraflarını çekerek hayatını kazanan şipşakçılardan en büyük düşmanı cep telefonları. Ne de olsa artık herkes kendi fotoğrafını kendi çekiyor. Öte yandan şipşakçı-

ların durdurup fotoğrafını çektikleri, şık giyimli 'ünsüzler' olarak, fotoğrafçı vitrininde 'ünlüler'le yan yana durabilmek için en az 20-30 avroya veda etmek gerekiyor.

Sonuç: Cannes, yakışıklı erkeklerin ve baş döndürücü kadınların, kendi hayatlarının yıldızları olarak salınıp durduğu cep boşaltan bir Akdeniz kasabası.

Gazetecilerin en büyük gerilimi her yıl olduğu gibi basın gösterimleri öncesinde oluşan kuyruklardı. Tablo şöyle; bir filminden diğerine yetişmek için sınırlı zamanınız var, açsınız, susamış durumdasınız ve bu arada gideceğiniz filmin girişinde kuyruğun uzadığını biliyorsunuz. Üstelik geçiş kartınızın renk olduğunu da hesaba katmalısınız. Ef-sanevi beyaz kartlılar bir yana, pembe kartlılar daha rahat davranırken, mavi kartlılar yemekten vazgeçmek zorunda kalabilir. Boy-

nunuzda asılı olan kartın rengi sarıysa, değil yemeği tuvaleti bile düşünmeyin. Çünkü basın gösterimlerinde içeriye bu renk sırasıyla alırlar ve salon dolduktan sonra ağlayıp sızlasanız bile kâr etmiyor. Üstelik girmeden önce çanta araması var ve içeriye yiyecek-icecek sokmak yasak. "Yahu filmden filme koşarken bir lokma yiyemedim, el insaf!" demek durumu değiştirmiyor.

Sonuç: Cannes'da iki saati aşan bütün filmler dehşet olmanın eşğine gelmiş basın mensupları anlamına geliyor.

Bir de 'ünlü görmek' meselesi var. Ünlü birini görmelisiniz çünkü Cannes dönüşü eş-dost mutlaka soracak: "Ünlülerden kimi gördün?" Öyle ortalama bir isim de kesmez, Hollywood yıldızı olmalı, yarışan yönetmenlerden olmalı, kapak kızlarından olmalı... İşte bu 'olmalı' baskısı öyle bir delirium noktası-

Milliyet Sanat Haziran 2011

na getiriyor ki insanı, kavurucu güneşin de etkisiyle serap görmeye başlıyorsunuz. "Yanımdan Angelina Jolie geçti" ile başlayan hayaller "Jude Law bana saati sordu" ile devam edip "Başım kazan gibi, bütün gece Sandra Bullock'la içtik" zirvesinde bitiyor. Üstelik biraz beyaz yalanın kimseye zararı olmaz değil mi?

Basının durumu farklı; Festival Sarayı'nın içinde Hollywood yıldızları olmasa da ünlü oyuncular, hayran olunan yönetmenler

görebiliyorlar. Ama onların da derdi haber çıkarabilecekleri isimler görmek. Örneğin büyük jürinin üyeleri. Bu yıl liste başındaki isim, doğal olarak Robert De Niro'ydu. Jüri üyelerinin Festival Sarayı'na arka kapıdan girip çıktığını bilen basın mensupları kimi zaman saatlerce bir fotoğraf ya da ayaküstü bir soruya verilecek cevabın hayaliyle bekleyip durdular.

Sonuç: Cannes bitmek bilmeyen bir seraptır.

FİLM FESTİVALİ BOYUNCA GÜNEŞLE İLİŞKİSİNİ HİÇ KESMEYEN CANNES, YAKIŞIKLI ERKEKLERİN VE BAŞ DÖNDÜRÜCÜ KADINLARIN, KENDİ HAYATLARININ YILDIZLARI OLARAK SALINIP DURDUĞU CEP BOŞALTAN BİR AKDENİZ KASABASI.

"Belli ki bizim filmi tartışıyorlar"

Bu yıl Cannes Film Festivali'ni Emrah Kolkusa ve Gökhan Kalan'la izledik. Ahmet Boyacıoğlu ve Başak Emre'yle parlayan Türk standının huzurlu/üretken ortamında ve Zeynep Özbatur Atakan komutasındaki "Bir Zamanlar Anadolu'da (BZA)" ekibinin açık çek desteğiyle Cannes yayınlarımızı yaptık. Canımızı sıkkan tek konu filmimizin son gün gösterilecek olmasıydı. Bu yıla kadar bu son gösterimlerin, genel olarak daha genç, ödül şansı pek olmayan yönetmenlere verildiğini biliyorduk. Sindirmesi zaman isteyen, insanın zihninde dolaştıkça parlaklığı artan filmimizi değerlendirmek için jürinin yeterli zamanı olacak mıydi? Üstelik son gün, Film Market'in kapandığı, stantlarda sandalyelerin ters çevrildiği, kasabanın boşaldığı gün. Dolayısıyla galada salonun boş olma ihtimali bile var.

Neyse ki, bu kuruntular galadan itibaren silindi. Nuri Bilge Ceylan'ın kalabalık salona girmesiyle başlayan alkış, filmin jeneriği bitene kadar sürdü. (5-6 dakikalık bir alkıştan söz ediyorum.) Jüri son filmin gösteriminden sonra, bir villaya kapandı, cep telefonları bile toplanarak dünyayla ilişkileri kesildi. Bu yıla kadar jüri toplantısı öğlen 12 civarında bitiyor, törene kalacak ekipelerde heyecan o saat itibarıyla başlıyordu. Jürinin saat 12'de hâlâ toplantıda olduğu haberini "Belli ki bizim filmi tartışıyorlar," diye yorumladık.

Toplantı uzadıkça BZA ekibinde gerginlikle birlikte beklenti de arttı. Bir yandan de Cannes'ın genel eğilimlerini, Robert De Niro başkanlığındaki jüriyi ve ödüllerin matematik dağılımını yorumlamak gerekiyordu. De Niro başkanlığındaki bir jürinin Amerikan sinemasının en nevi şahsına münhasır yönetmenini Terrence Malick'li eli boş göndermeyeceği belliydi. Öyle ki En-

Nuri Bilge Ceylan ve ödülü.

li Yönetmen Ödülü'nü bile yeterli görmeyebilirlerdi Malick için; yani Altın Palmiye'nin rotası belli gibiydi. Bu durumda Nuri Bilge Ceylan için ya hep ya hiç durumu söz konusuysa.

Sonunda 'hep' oldu; filmimiz bu jüri matematiğinde alınabilecek en büyük ödülü aldı. Üstelik ödülü festival direktörü Thierry Fremaux'nun en sevdiği yönetmenlerden Dardenne'lerle paylaşmasının da büyük anlamı var; Cannes, artık Nuri Bilge Ceylan adını çok özel bir yere koyduğunu dünyaya haykırıyor. Ödül töreni sonrasında Türk standında sadece şarkılar, danslar değil sevinç gözyaşları da vardı.

Cannes'dan dönerken tek derdim, ödül öncesinde NTV için yaptığım röportajda kendimi yorgun hissettiğimi, dünya sinemasının gittiği yerden pek de memnun olmadığını, giderek edebiyatı daha çok kıskandığını söyleyen Nuri Bilge Ceylan ile oturup uzun uzun "Torino Atı" nı konuşmamış olum. O da olur dilerim... ■

"Bir Zamanlar Anadolu'da"da rol alan Yılmaz Erdoğan ve Fırat Taşçı.

"Bir Zamanlar Anadolu'da" notları...

Nuri Bilge Ceylan, BZA'da "Üç Maymun"la başlayan değişimini sürdürüyor. Artık birinci tekil şahıs konuşmuyor, üçüncü tekil şahıs anlatısı kuruyor. Artık şiirsel diliyle içsel bir günlük yazmıyor, aynı dili bir roman yazmak için kullanıyor. 'Ben'den çok 'biz'e kafa yoruyor. Ölüm habercisi köpeklerini sessizlikle ses arasında bir yerde havlatıyor. İnsan ruhunu durgunlukla olduğu kadar devinimle de parçalıyor. Çehov'un sözleri, Dostoyevski'nin ruhu izleyeni yalnız bırakmıyor.

Sonuç: Nuri Bilge Ceylan, anlardan yola çıkarak büyük anlatılar kuruyor ve sinemada destansı romanlar yazıyor.

"Bir Zamanlar Anadolu'da", en konuşkan Nuri Bilge Ceylan filmi. Erkekler dünyasındaki güç göstergelerinin içini boşaltan, giderek sadece zayıflıkları ortada bırakan bir film. O erkeklik durumunu çınlıçplak bir otopsi masasına yatıran, yarım kalmış hikayelerin iç organlarını söken bir film. Prostat olmuş iktidarların, kovalamaca oynarken kaybolmuş erkek çocukların dünyasına karanlık, ucu açık, duyulmayan-duyurulamayan konuşmalarla, devlet makinesini ve kasaba ahlakını bozkırın terapi koltuğuna oturtan bir film. Sonunda o ahlakın içine çekilen her bireyin üstüne başına kan sıçrayacağını, her birinin dalından kopmuş elma gibi yuvarlanıp uçurumun dibinde çoktan çürümüş olan benzerlerinin yanındaki yerini alacağını haykırıyor bir film.

Sonuç: "Bir Zamanlar Anadolu'da" Hitchcock'dan Coen'lere, Leone'den Fincher'a uzanan geniş bir yayda, bu coğrafyanın hikayeleriyle, bu coğrafyanın insanına bakıyor.

"Bir Zamanlar Anadolu'da", uyku ile uyanıklık arasında, tanrısal bir ışıkla hayallerimizi gerçek kılıyor. Nuri Bilge Ceylan, dünya sinemasına bir masal gibi anlatılacak ve "Bir Zamanlar Anadolu'da..." diye başlayacak o hikayeyi hediye ediyor.

Sonuç: Bize de, film hakkında daha uzun konuşabilmek için, Türkiye'de gösterime girmesini beklemek kalıyor. O güne kadar. Teşekkürler Nuri Bilge Ceylan!